

Bir qərinəlik acımız

20 Yanvar faciəsindən 33 il keçir

şagirdlərinə qürurla söz açdığını söylədi. Çünki həmin gün xalqımız öz müstəqilliyi uğrunda meydanlara, küçələrə çıxıb. "Mən tez-tez bu haqda söz düşəndə şagirdlərimə bildirirəm ki, Azərbaycan uzun illər sovet imperiyasının tərkibində olub. Lakin indi biz azad, suveren və müstəqil dövətdə yaşayırıq. Buna görə də 20 Yanvar şəhidlərinin qarşısında özümüzü borclu saymalıyıq".

Xiyabanda **Beynəlxalq Avrasiya Mətbuat Fondunun prezidenti Umud Rəhimoğlu** ilə görüşdük. 20 Yanvar faciəsinin ağır-acısı ilə bağlı keçirdiyi üzüntü onun çöhrəsinə də yansımışdı. Ona yaxınlaşıb fikirlərini almaq istədikdə nə qədər kövrəlmiş olsa da, özünü toparlayıb dedi:

– 20 Yanvar ümumxalq hüzn günüdür. Xalqımızın tərcümeyi-halında çox böyük bir faciəli tarixdir. 90-cı illərdə sovetlər dağılan dövətdə çox böyük acılar yaşadıq. Bu məkanın tərcümeyi-halı belədir ki, bura 100 il öncə də Çəmbərəkənd qəbiristanlığı olub. Bura Bakı Türk Şəhidliyi kimi də anılıb. O vaxt Azərbaycanın çox böyük ziyalıları burada dəfn olunublar. Əbdürrəhimbəy Haqverdiyev, Cəlil Məmmədquluzadə, komandan-

20 Yanvar faciəsindən bir qərinə ötür. Amma bu məşum tarixin acı yaşantıları hələ də unudulmur. Ümumiyyətlə, elə yaralar var ki, heç zaman qaysaq bağlamır, sağalmır.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə xalqımızın həyatında bəlkə də ən uzun gecədir. Gecəyə işıq salan qəhrəman oğul və qızlarımızın dillərdə dastana çevrilmiş hünəridir. Bəli, Azərbaycan xalqını azadlığa aparan yolun ilk ciğirlərini məhz 20 Yanvar şəhidləri açıblar. Buna görə onların ruhları qarşısında minnətdarıq.

Şəhidlər xiyabanında ümummilli mətəm gününə ciddi hazırlıq görülür.

yaxşı xatırlayır:

–Hadisə baş verən vaxt mən Mirqasımov adına Respublika Klinik Xəstəxanasında müalicə alırdım. Həmin gecə baş verənlər xəstəxanaya gətirilən yaralılar çox ağır halda idilər. Birinin qolu, birinin ayağı yox idi. Əliyalın insanların üzərinə ağır hərbi texnika yeridilmişdi. Sovet əsgərləri xəstəxanaya belə atəşə tutmaqdan çəkinməmişdilər. Əgər həmin axşam

Qasımsızda da 20 Yanvar faciəsinin Azərbaycan xalqına qarşı xüsusi amansızlıqla həyata keçirilmiş qətləmə olduğunu, sovet ordusunun sivil insanlara qarşı gözünlü qırpmadan atəş açdığını bildirdi.

Sabunçu rayonu 67 nömrəli tam orta məktəbin sinif müəllimi Sevinc Ağalarova dedi ki, Şəhidlər xiyabanına gəlməyi özünə mənəvi borc bilir. O, hər il şagirdləri ilə buranı ziyarət edir. Şəhidlərimizin ruhuna fatihə verməklə sanki özündə bir dinclik tapır. Onların xatirəsi hər birimiz üçün müqəddəsdir.

lar, cümhuriyyət qurucuları zamanında burada dəfn edilmişdilər. 1939-cu ildə buranı parka çevirdilər və xalqın yaddaşını silməyə çalışdılar.

1990-cı il yanvarın 19-dan 20-nə keçən gecə hadisələr gözlərim önündə baş verib. Hadisələrin canlı şahidi olmuşam. Bu məzarların qazılmasının şahidiyəm. Şəhidlərimizin dəfninin iştirakçısı idim. Böyük hüzn yaşadıq. Həmin vaxtlar azərbaycanlıların Ermənistanından çox böyük deportasiyası da olmuşdu. 1980-ci illərin sonunda Ermənistan ərazisində azərbaycanlı qalmamış-

İşlər sabahadək yekunlaşdırılacaq.

Qeyd edək ki, ərazidə Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin nəzarəti ilə müvafiq qurumlar tərəfindən qərənfildərdən xüsusi kompozisiyalar hazırlanır. Bu işə təcürbəli mütəxəssislər, landsaft dizaynerləri cəlb olunub.

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin qurumları tərəfindən Şəhidlər xiyabanında geniş təmizlik və abadlıq işləri görülüb, ağacların budaqları, bəzi kollar budanıb, qazon örtüyü yenilənib, yeni güllər və kollar ekilib, işıq dirəkləri rənglənib, səkilər və bütün ərazi yuyulub, xiyabandakı hər iki məşəldə profilaktika aparılıb. İşlər bu gün də davam etdirilir.

Xiyabanı ziyarət edənlər arasında Ağdam 35 sayılı tam orta məktəbinin müəllim və şagird heyəti də var idi. Məktəbin psixoloqu Esmira Muxtarova 20 Yanvar faciəsinin xalqımızın başına gətirilən ən ağır faciələrdən olduğunu bildirdi. Məktəbin müəllimi Aynurə Behbudova isə 20 Yanvar faciəsinin canlı şahidi olduğunu söylədi. Bildirdi ki, o, həmin gecəni

ehtiyatla aşağı əylməsəydim, bəlkə mən özüm də indi burada yatırdım. Çünki ertəsi günü özümüzlə gələndə xəstəxananın qapı-pəncərələrinin gülləbarandan delik-deşik olduğunu gördük.

35 sayılı məktəbin şagirdi Yusif

Cəbrayıl rayonu Dirili Qurbanı adına Soltanlı kənd tam orta məktəbinin ibtidai sinif müəllimi Səbinə Həşimova bu faciənin xalqımızın həyatına ümummilli hüzn günü kimi düşdüyünü dedi. Lakin bu haqda həm övladlarına, həm də

dı. Azərbaycanlıları didərgin saldıqdan sonra Qarabağa keçdilər. Topxana hadisələri başlamışdı. Burada isə köməksiz, səsi heç yana çatmayan əliyalın xalqımızın meydanlara çıxmaqdan başqa yolu yox idi. Həmin vaxt xalqımızın üz tutduğu məkan Azadlıq meydanı idi. Erməni lobbisi tərəfindən həmin vaxt sovet rəhbərliyinə azərbaycanlıların cəzalandırılması tapşırığı verilmişdi. SSRİ rəhbəri olmuş Mixail Qorbaçov sovetlər ərazisində bütün münafiqşələrin əsasını qoymuşdu. Həmin konfliktlərin ən dəhşətli, ən ağır 20 Yanvar faciəsidir. Bilirsiniz ki, Gürcüstanda aprel hadisələri olmuşdur. Pribaltika ölkələrinə sovetlər birliyinin basqısı olmuşdur, Orta Asiyada digər hadisələr baş vermişdi.

Ancaq heç biri 20 Yanvar faciəsi ilə müqayisə edilə bilməz.

Allah şəhidlərimizə rəhmət eləsin!

**Elçin ABBASOV,
Elşən AĞALAR (foto),
"Xalq qəzeti"**